

บทที่ 5

สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง รูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyle) ของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน พะเยา และเชียงราย สามารถสรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และข้อจำกัดในการศึกษา ได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

กลุ่มเกษตรกรตัวอย่างในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน พะเยา และเชียงราย จำนวน 430 คน พบว่าเป็นเพศชายจำนวน 304 คน คิดเป็นร้อยละ 70.7 และเพศหญิงจำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 29.3 มีอายุระหว่าง 36-50 ปี จำนวนมากที่สุดคือ 219 คน คิดเป็นร้อยละ 50.9 ส่วนมากสถานภาพแต่งงาน จำนวน 343 คน คิดเป็นร้อยละ 79.8 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 56 คือ 241 คน รองลงมา มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5-6 คน ซึ่งมีจำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 27.2 มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 53 และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 91 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 กลุ่มเกษตรกรส่วนมากปลูกพืชสวนผลไม้จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 34.4 รองลงมาทำนาจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 และเลี้ยงสัตว์จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 15.1 การเกษตรที่ทำเป็นการทำการเกษตรแบบในครัวเรือน จำนวน 271 คน คิดเป็นร้อยละ 63 ระดับรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ยต่อปีของกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีรายได้ต่ำกว่า 50,000 บาท จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 49.3 รองลงมา มีรายได้ 50,001-100,000 บาท จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 29.8 โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพเสริมหรืออาชีพอื่น ๆ นอกจากการทำการเกษตรเพียงอย่างเดียวจำนวน 271 คน คิดเป็นร้อยละ 63 และค้าขายหรือทำธุรกิจส่วนตัวจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5 โดยจำนวนพื้นที่ที่ใช้สำหรับทำการเกษตรที่มีอยู่พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุด มีจำนวนพื้นที่ 5-10 ไร่ จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 รองลงมา มีจำนวนพื้นที่ต่ำกว่า 5 ไร่ จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 27.4 และจำนวนพื้นที่ 11-30 ไร่ จำนวน 90 คน ส่วนมากพื้นที่ที่ทำการเกษตรเป็นของตนเองหรือบุคคลในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 79.5 จำนวน 342 คน และมาจากการเช่าพื้นที่เพื่อทำการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 12.1 จำนวน 52 คน

จากผลการศึกษาพบว่า ลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน พะเยา และเชียงใหม่ โดยวิเคราะห์ตัวประกอบกิจกรรม (Factor Analysis) ได้กลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิต 38 กลุ่ม โดยแยกจัดตามลักษณะกลุ่มตัวประกอบด้านกิจกรรมได้ 13 กลุ่ม กลุ่มตัวประกอบด้านความสนใจ 11 กลุ่ม กลุ่มตัวประกอบด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองและเรื่องต่างๆ 14 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มตัวประกอบด้านกิจกรรม

กลุ่มที่ 1 รักกีฬา เป็นกลุ่มเกษตรกรที่ชอบดูกีฬาประเภทต่างๆ ติดตามข่าวสารด้านกีฬาเป็นประจำ เช่น ฟุตบอล มวย ฯลฯ เข้าร่วมกิจกรรมกีฬาของหมู่บ้านเป็นประจำ และมักไปออกกำลังกายกับเพื่อนบ้านในทุกๆเย็น

กลุ่มที่ 2 ชอบชมรมสมาคม กลุ่มเกษตรกรเป็นสมาชิกของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานที่ทำอยู่ เป็นสมาชิกที่เกี่ยวกับด้านศาสนา เป็นสมาชิกสหกรณ์ของหมู่บ้าน อ่านนิตยสารดารานาฬิกาเป็นประจำ เป็นสมาชิกกลุ่มพ่อบ้านแม่บ้าน เป็นสมาชิกสโมสรกีฬา และเป็นสมาชิกชมรมเพื่อการอนุรักษ์และสิ่งแวดล้อม

กลุ่มที่ 3 ชอบงานสังคม เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการไปช่วยงานบุญ งานกุศลต่างๆของหมู่บ้านเป็นประจำ ไปร่วมกิจกรรมกับเพื่อนบ้าน ไปงานสังสรรค์ที่จัดขึ้นเสมอเมื่อมีโอกาส และให้ความร่วมมือในการจัดการรณรงค์หรือโครงการต่างๆของหมู่บ้าน

กลุ่มที่ 4 สนใจติดตาม-เผยแพร่ข่าวสารชุมชน เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการติดตามข่าวคราว ความเคลื่อนไหวต่างๆในหมู่บ้าน ประกาศหรือบอกข่าวสารที่ได้รับจากหน่วยงานราชการหรือสื่อต่างๆให้คนในหมู่บ้านได้รับทราบ เข้าร่วมประชุมของหมู่บ้านเพื่อที่จะได้ทราบข่าวหรือสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้น ปฏิบัติตามคำแนะนำกฎระเบียบข้อบังคับในชุมชน และชอบฟังวิทยุหรือดูทีวีเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ

กลุ่มที่ 5 นักช้อปปิ้ง เกษตรกรกลุ่มนี้มักจะไปช้อปปิ้ง ซื้อของตามห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ตหรือตลาดใหญ่ๆ มักจะเลือกซื้อสินค้าที่มีคนรุมซื้อกันมากๆ การออกไปช้อปปิ้งไม่ได้ทำให้รู้สึกเสียเวลา และบ่อยครั้งที่ซื้อสินค้าลดราคา

กลุ่มที่ 6 ใช้เหตุผลในการตัดสินใจซื้อ เกษตรกรมักเปรียบเทียบราคาสินค้าก่อนที่จะซื้อ มักจะซื้อสินค้าที่มีส่วนประกอบหรือทำมาจากวัสดุธรรมชาติ และใช้แต่สินค้ายี่ห้อเดิมๆ

กลุ่มที่ 7 นิยมสินค้าทันสมัย เกษตรกรมักจะเลือกซื้อแต่สินค้าที่มีเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้ และใช้แต่สินค้าที่ทันสมัยนิยม

กลุ่มที่ 8 ขอบงานรื่นเริงบันเทิง เมื่อมีงานเลี้ยงสังสรรค์ มักดื่มสุราเพื่อความสนุกสนาน การที่ได้ไปงานรื่นเริงที่มีแสงสีเสียง เป็นความบันเทิง และมักไปดูการแสดง/ดนตรี/ลิเก/หนัง กลางแปลงเมื่อมีโอกาส

กลุ่มที่ 9 รักงาน เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทดลองวิธีการใหม่ๆ ในการเพาะปลูก เลี้ยง สัตว์ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่งอกงาม ดูแลรับผิดชอบงานเป็นอย่างดี มีการวางแผนก่อนการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ และตื่นนอนตั้งแต่เช้าตรู่ทุกวันเพื่อเริ่มทำงาน

กลุ่มที่ 10 ชอบเสียงโชค กลุ่มเกษตรกรมักเสี่ยงโชคโดยการซื้อ ล็อตเตอรี่หรือเล่นหวย บนดิน และเวลาว่างมักจะชนไก่ เล่นไพ่ หรือพนันบอล

กลุ่มที่ 11 ชอบไปเที่ยวพักผ่อนและรักครอบครัว ชอบไปเที่ยวตามสถานที่ธรรมชาติ เช่น น้ำตก เมื่อว่างจากการทำงาน ไปเที่ยวต่างจังหวัดอย่างน้อยปีละครั้ง และเมื่อมีเวลาว่างมักใช้เวลา อยู่กับครอบครัว/ญาติพี่น้อง

กลุ่มที่ 12 รักการอ่านและงานอดิเรก กลุ่มนี้ชอบอ่านหนังสือเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม มักจะ อ่านหนังสือนิตยสารดารา/แฟชั่น เป็นประจำ ยิงนก/ตกปลา/ล่าสัตว์เป็นงานอดิเรก และไม่ชอบ พูดคุยถึงเรื่องส่วนตัวของคนอื่นเมื่อมีเวลาว่าง

กลุ่มที่ 13 ชอบการเมือง เป็นกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของการเมืองหรือ เกษตรกรกลุ่มนี้เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง

กลุ่มตัวประกอบด้านความสนใจ

กลุ่มที่ 1 อนุรักษ์นิยม เกษตรกรชอบแต่งตัวแบบเดิมๆ ไม่ตามสมัยนิยมหรือแฟชั่น ชอบ ความงามของธรรมชาติมากกว่าแสงสีในเมืองใหญ่ เลือกใส่แต่เสื้อผ้าที่ทำรู้สึกสบายมากกว่า ตามแฟชั่น สนใจเรื่องส่วนตัวของเพื่อนบ้านเป็นพิเศษ และชอบปรึกษาหารือหรือแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นกับเพื่อนบ้าน

กลุ่มที่ 2 วัตถุนิยม ความร่ำรวย มีเงินทองมากมายคือความสำเร็จ การมีบ้าน มีรถยนต์ เป็นสัญลักษณ์ของความสำเร็จ และผู้คนรอบข้างมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในชีวิต

กลุ่มที่ 3 ติดตาม-รับรู้ข่าวสารบ้านเมือง ให้ความสนใจในการติดตามข่าวสารและโฆษณา ทางทีวี วิทยุ หนังสือพิมพ์ สนใจในสินค้าที่ติดตามป้ายโฆษณาตามที่ต่างๆ และให้ความสนใจข่าว คราวในชุมชน

กลุ่มที่ 4 ตามแฟชั่น ให้ความสนใจผลิตภัณฑ์หรือแฟชั่นที่ออกมาใหม่ สนใจในแฟชั่น ใหม่ๆ ที่นำสมัย มักแต่งตัวให้ดูดีและสวยงามด้วยเสื้อผ้าใหม่ เมื่อมีแขกมาหาหรือเยี่ยมเยียนที่บ้าน ชอบทานอาหารสำเร็จรูป และสนใจที่จะเลือกซื้อทองมาใส่ ดีกว่าเก็บเงินไว้เฉยๆ

กลุ่มที่ 5 กินอยู่อย่างห่วงใยสุขภาพ เมื่อทำหรือเลือกซื้ออาหาร เกษตรกรมักจะคำนึงถึงคุณค่าทางอาหารเสมอ ให้ความสำคัญกับการทำอาหารรับประทานเองที่บ้าน และชอบทานอาหารพื้นบ้านแบบไทยๆ

กลุ่มที่ 6 ใฝ่หาความรู้ เอาใจใส่ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและเข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่องาน และพร้อมที่จะเรียนรู้และยอมรับเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ทันสมัย

กลุ่มที่ 7 ชอบแต่งบ้านรักความเป็นระเบียบเรียบร้อย เกษตรกรให้ความสำคัญกับชีวิตที่เรียบง่าย บ้านต้องสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอ ให้ความสนใจในการซ่อมแซม ตรวจสอบของใช้ที่ชำรุดในบ้าน และชอบตกแต่งบ้านให้ดูดีด้วยเฟอร์นิเจอร์ต่างๆ

กลุ่มที่ 8 รักครอบครัว กลุ่มนี้ไม่ชอบมีความลับกับคนในครอบครัว มักปรึกษาคนในครอบครัวเสมอเมื่อมีเรื่องหรือปัญหาต่างๆ การได้อยู่พร้อมหน้าพร้อมตากับคนในครอบครัวและรับประทานอาหารร่วมกันเป็นประจำ คือสิ่งสำคัญ และมีเงินออมสะสมเก็บไว้ มีเงินใช้จ่ายพอกินในครอบครัว

กลุ่มที่ 9 ทุ่มเทาให้กับงาน งานเป็นสิ่งสำคัญอันดับหนึ่งในชีวิตของเกษตรกร และตั้งใจทำงาน ไม่เคยกั้วงานหนัก

กลุ่มที่ 10 ชอบความบันเทิง สนใจการร้องเพลงคาราโอเกะ และชอบฟังเพลงลูกทุ่ง

กลุ่มที่ 11 ประสบความสำเร็จในชีวิต เป็นกลุ่มเกษตรกรที่ตอนนี้ประสบความสำเร็จตามความต้องการแล้ว และเกียรติยศ ชื่อเสียง เป็นความสำเร็จสูงสุดในชีวิต

กลุ่มตัวประกอบด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองและเรื่องต่างๆ

กลุ่มที่ 1 สนใจสังคมและการเมือง ติดตามการทำงานและความก้าวหน้าของรัฐบาลอยู่เสมอ คิดว่ามีส่วนแก้ปัญหาสังคมได้ คิดว่าโฆษณามีส่วนเปลี่ยนแปลงความคิดของคนเรา คิดว่ารัฐบาลควรจะมาแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคม ฟังพอใจกับสภาพความเป็นอยู่และฐานะของตนเองคิดว่าการขึ้นราคาสินค้าและบริการมีผลกระทบเป็นอย่างมาก

กลุ่มที่ 2 คนดีที่มองโลกในแง่ดี รู้สึกยินดีเมื่อคนรอบข้างประสบความสำเร็จ คิดว่าสังคมที่อยู่ตอนนี้ดีว่าในเมืองหลวง การเป็นคนดีของสังคมสำคัญกว่าการมีฐานะดี รู้สึกดีเมื่อเห็นคนอื่นได้ดีหรือได้รับสิ่งที่ดีกว่า การที่รัฐบาลสนับสนุนสื่อเตอร์และห่วยบนดินเป็นเรื่องไม่ผิด และใส่ใจหรือให้ความสำคัญต่อความรู้สึกของผู้อื่น เมื่อ ได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ

กลุ่มที่ 3 ผู้นำความคิด มั่นใจในตนเอง คิดว่าเป็นคนมีความมั่นใจในตัวเองและเป็นตัวของตัวเอง คิดว่าเพื่อนบ้านมักมาขอคำปรึกษาจากตนเอง เมื่อแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่ถูกต้องก็ไม่ต้องสนใจผู้อื่น คล้อยตามความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่เป็นหลัก และมีโอกาสได้รับเลือกเป็นผู้นำของหมู่บ้าน

กลุ่มที่ 4 ไม่สนใจการเมือง การคิดว่าของหลวงและหนี้หลวงเป็นของที่ได้มาฟรี ไม่ต้องใช้คืน คิดว่าการเลือกตั้งไม่สำคัญอะไร เลือกไปที่เท่านั้น และคิดว่าไม่จำเป็นต้องไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง เพื่อจะได้มีส่วนร่วมในการเลือกคนดีมาพัฒนาประเทศและชุมชน

กลุ่มที่ 5 ชอบแบรนด์เนม คิดว่าสินค้าที่นำเข้ามาจากต่างประเทศมีคุณภาพที่ดีกว่าของบ้านเรา สินค้าที่คุณภาพดีก็มีราคาแพง และคิดว่าการได้ไปเรียนในเมืองหลวงใหญ่ๆหรือต่างประเทศดีกว่าบ้านเรา

กลุ่มที่ 6 หัวสมัยใหม่-วัตถุนิยม คิดว่าการมีคู่รักเป็นเพศเดียวกันไม่ใช่เรื่องแปลกในปัจจุบัน คิดว่าวัตถุนิยม เช่นการใช้ของแพง ไม่ใช่เรื่องน่าเสียหาย การที่คู่รักมีอะไรกันหรืออยู่กินกันก่อนแต่งงานไม่ใช่เรื่องเสียหาย ไม่จำเป็นต้องแสดงความกตัญญู/ให้ความเคารพและตอบแทนพระคุณบุพการี/ผู้อาวุโส และคิดว่าการศึกษาเป็นตัวกำหนดความรวยหรือความจน

กลุ่มที่ 7 ไม่ทำตามกฎหมาย เห็นว่าการหาของป่า ทำไร่เลื่อนลอย และตัดไม้ทำลายป่า เป็นเรื่องธรรมดา คิดว่าการทำผิดกฎหมายเล็กน้อยเช่น ฝ่าฝืนกฎจราจร เป็นเรื่องไม่เสียหาย และ การพนันบอล ชนไก่ เล่นไพ่ เป็นเรื่องธรรมดา

กลุ่มที่ 8 ใช้ชีวิตอยู่กับดวงและโชคชะตา คิดว่าอนาคตขึ้นอยู่กับดวงและโชคชะตาชีวิตมักจะให้คนอื่นช่วยตัดสินใจปัญหาต่างๆ คิดว่าทำวันนี้ให้ดีที่สุดก็พอ ยังไม่ต้องคิดถึงอนาคต

กลุ่มที่ 9 มองเศรษฐกิจในแง่ดี การคิดว่าราคาน้ำมันไม่ค่อยมีผลกระทบต่อตนเอง คิดว่าเศรษฐกิจไทยกำลังดีขึ้นเรื่อยๆ เห็นว่าโฆษณาไม่จำเป็นต้องมีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์/สินค้าต่างๆ และคิดว่าอนาคตจะดีหรือไม่ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับตนเองเท่านั้น

กลุ่มที่ 10 หนี้สินเป็นเรื่องธรรมดาและต้องชำระ คิดว่าการมีหนี้สิน เช่น การกู้ยืม การจำนำ การจำนอง เป็นเรื่องธรรมดา และคิดว่าถ้ามีหนี้สิน ต้องรับผิดชอบใช้หนี้ให้ครบตามกำหนด

กลุ่มที่ 11 มองพ่อค้าในแง่ร้าย คิดว่าตนเองถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลางอยู่เป็นประจำ และคิดว่าร้านค้า เช่น ร้านปุ๋ย ยา นำของไม่มีคุณภาพมาขายให้

กลุ่มที่ 12 สนใจการเมือง การคิดว่าการเมืองมีผลกระทบต่อการทำงานหรือการดำเนินชีวิต และคิดว่าผู้คนควรให้ความสนใจเรื่องการเมือง

กลุ่มที่ 13 ทะเยอทะยานไม่ใส่ใจปัญหาสังคม มีความคิดเห็นว่าจะไม่เห็นต้องสนใจปัญหาวัยรุ่นหรือมอเตอร์ไซด์ซิ่ง และคิดว่าถ้าได้เข้าไปอยู่ในเมืองหลวง คงมีโอกาสสำหรับชีวิตที่ดีกว่านี้

กลุ่มที่ 14 ให้ความสำคัญต่อการศึกษา มีความคิดเห็นว่าการมีความรู้ ความสามารถสำคัญกว่าการมีเงินและคิดว่าการศึกษาส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ

การแบ่งกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน พะเยา และเชียงราย ตามลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิต (Psychographic Profile) ผลการศึกษาพบว่า การจัดกลุ่มเกษตรกรตามลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิต โดยการวิเคราะห์จัดกลุ่มตามลักษณะที่คล้ายกัน (Cluster Analysis) สามารถจัดกลุ่มคนงานได้ 7 กลุ่ม และตั้งชื่อตามลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิตของแต่ละกลุ่มได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1	กลุ่มใฝ่รู้ ใฝ่ใจการศึกษา
กลุ่มที่ 2	กลุ่มรักความบันเทิง ไม่ใฝ่ใจข่าวสาร
กลุ่มที่ 3	กลุ่มมุ่งเน้นแต่ตนเอง ไม่สนใจสังคมรอบข้าง
กลุ่มที่ 4	กลุ่มขยันทำงาน
กลุ่มที่ 5	กลุ่มนักช้อปหัวสมัยใหม่
กลุ่มที่ 6	กลุ่มหัวสมัยเก่า วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม
กลุ่มที่ 7	กลุ่มพอใจในตนเอง

กลุ่มที่ 1 กลุ่มใฝ่รู้ ใฝ่ใจการศึกษา

เป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีจำนวนมากที่สุดคือ 136 คน คิดเป็นร้อยละ 31.6 มีอายุระหว่าง 21-35 ปี (ร้อยละ 72.8) ส่วนมากเป็นเพศชาย (ร้อยละ 60.3) สถานภาพแต่งงาน (ร้อยละ 81.6) มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน (ร้อยละ 65.4) การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า (ร้อยละ 41.2) มีอาชีพทางการเกษตรคือ ปลูกพืชสวนผลไม้เป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 54.4) เกษตรกรส่วนมากทำการเกษตรแบบในครัวเรือน (ร้อยละ 69.1) และมีรายได้เฉลี่ยต่อปี 50,001-100,000 บาท (ร้อยละ 56.6) และไม่ได้ทำอาชีพอื่นนอกจากการเกษตร (ร้อยละ 44.1) มีจำนวนพื้นที่ที่ใช้ทำการเกษตรเท่ากับ 5-10 ไร่ (ร้อยละ 36.0) ซึ่งพื้นที่เป็นของตนเองหรือคนในครอบครัว (ร้อยละ 91.2)

กลุ่มใฝ่รู้ ใฝ่ใจการศึกษา มีลักษณะเด่นดังต่อไปนี้สูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม ได้แก่ ให้ความสำคัญต่อการศึกษา นักช้อป ไม่สนใจการเมือง ชอบไปเที่ยวพักผ่อนและรักครอบครัว ใฝ่หาความรู้ ชอบเลี้ยงโชค รักการอ่านและงานอดิเรก วัตถุประสงค์ ชอบงานสังคม ใช้ชีวิตอยู่กับดวงและโชคชะตา มองพ่อค้าในแง่ร้าย ใช้เหตุผลในการตัดสินใจซื้อ ชอบชมรมสมาคม ติดตาม-รับรู้ข่าวสารบ้านเมือง ชอบความบันเทิง คนดีที่มองโลกในแง่ดี ชอบแต่งบ้านรักความเป็นระเบียบเรียบร้อย และมีลักษณะเด่นดังต่อไปนี้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ได้แก่ กินอยู่อย่างห่วงใยสุขภาพ สนใจการเมือง รักงาน รักครอบครัว รักกีฬา สนใจสังคมและการเมือง ชอบแบรนด์เนม ทุ่มเทให้กับงาน ประสบความสำเร็จในชีวิต หนี้สินเป็นเรื่องธรรมดาและต้องชำระ ตามแฟชั่น ชอบการเมือง มองเศรษฐกิจในแง่ดี

กลุ่มที่ 2 กลุ่มรักความบันเทิง ไม่ใส่ใจข่าวสาร

กลุ่มเกษตรกรมีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 มีอายุระหว่าง 21-35 ปี (ร้อยละ 80) ส่วนมากเป็นเพศชาย (ร้อยละ 60) สถานภาพโสด (ร้อยละ 60) มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน (ร้อยละ 66.7) ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 53.3) ประกอบอาชีพทางการเกษตรคือ ปลูกพืชสวนผลไม้ (ร้อยละ 66.7) ซึ่งเป็นการทำการเกษตรแบบรับจ้างทำการเกษตรให้ผู้ประกอบการ (ร้อยละ 93.3) เกษตรกรกลุ่มนี้มีรายได้เฉลี่ยต่อปี ต่ำกว่า 50,000 บาท (ร้อยละ 53.3) ไม่ประกอบอาชีพอื่นนอกจากการเกษตรเลย (ร้อยละ 100) มีพื้นที่สำหรับทำการเกษตร (ของผู้ประกอบการ) 101 ไร่ขึ้นไป (ร้อยละ 46.7) เนื่องจากส่วนมากเป็นพื้นที่อื่นๆ (ร้อยละ 93.3) ซึ่งเป็นพื้นที่ของผู้ประกอบการที่จ้างกลุ่มเกษตรกรเพื่อทำการเกษตร

กลุ่มรักความบันเทิง ไม่ใส่ใจข่าวสาร มีลักษณะเด่นต่อไปนี้อยู่สูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม ได้แก่ ชอบความบันเทิง และมีลักษณะเด่นต่อไปนี้อยู่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ได้แก่ ติดตาม-รับรู้ข่าวสาร บ้านเมือง รักครอบครัว กินอยู่อย่างห่วงใยสุขภาพ ใฝ่หาความรู้ สนใจติดตาม-เผยแพร่ข่าวสาร ชุมชน เป็นผู้นำความคิดมั่นใจในตนเอง รักกีฬา ชอบการเมือง ประสบความสำเร็จในชีวิต หนีสินเป็นเรื่องธรรมดาและต้องชำระ ชอบชมรมสมาคม ชอบไปเที่ยวพักผ่อนและรักครอบครัว สนใจสังคมและการเมือง

กลุ่มที่ 3 กลุ่มมุ่งเน้นแต่ตนเอง ไม่สนใจสังคมรอบข้าง

กลุ่มเกษตรกรกลุ่มนี้มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 ส่วนมากมีอายุระหว่าง 36-50 ปี (ร้อยละ 70.8) เป็นเพศชาย ร้อยละ 50 และเพศหญิง ร้อยละ 50 ส่วนมากเป็นหม้าย (ร้อยละ 66.7) การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า (ร้อยละ 66.7) มีอาชีพหลักทางการเกษตรคือ ทำนา (ร้อยละ 41.7) เป็นส่วนใหญ่ ทำการเกษตรแบบในครัวเรือน (ร้อยละ 70.8) มีรายได้เฉลี่ยต่อปีต่ำกว่า 50,000 บาท (ร้อยละ 66.7) และไม่ประกอบอาชีพอื่นนอกจากทำการเกษตร (ร้อยละ 70.2) มีจำนวนพื้นที่เพื่อทำการเกษตร 5-10 ไร่ (ร้อยละ 58.3) ส่วนมากพื้นที่ที่ใช้สำหรับทำการเกษตรเป็นของตนเองหรือบุคคลในครอบครัว (ร้อยละ 91.7)

กลุ่มมุ่งเน้นแต่ตนเอง ไม่สนใจสังคมรอบข้าง มีลักษณะเด่นต่อไปนี้อยู่สูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม ได้แก่ ผู้นำความคิด มั่นใจในตนเอง สนใจติดตาม-เผยแพร่ข่าวสารชุมชน ชอบแต่งบ้านรักความเป็นระเบียบเรียบร้อย รักการอ่านและงานอดิเรก ใฝ่หาความรู้ ให้ความสำคัญต่อการศึกษา ทะเยอทะยาน ไม่ใส่ใจปัญหาสังคม และมีลักษณะเด่นต่อไปนี้อยู่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ได้แก่ ติดตาม-รับรู้ข่าวสารบ้านเมือง คนดีที่มองโลกในแง่ดี สนใจสังคมและการเมือง อนุรักษ์นิยม ชอบงานสังคม ทุ่มเทาให้กับงาน หัวสมัยใหม่-วัตถุนิยม ประสบความสำเร็จในชีวิต ไม่ทำตามกฎหมาย

ชอบงานรื่นเริงบันเทิง ใช้เหตุผลในการตัดสินใจซื้อ ชอบชมรมสมาคม สนใจการเมือง มองเศรษฐกิจในแง่ดี

กลุ่มที่ 4 กลุ่มขยันทำงาน

กลุ่มเกษตรกรมีจำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 31.2 ส่วนมากมีช่วงอายุระหว่าง 36-50 ปี (ร้อยละ 70.9) เป็นเพศชาย ร้อยละ 79.9 และเพศหญิง ร้อยละ 20.1 มีสถานภาพแต่งงาน (ร้อยละ 93.3) มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวอยู่ระหว่าง 3-4 คน (ร้อยละ 51.5) การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า (ร้อยละ 77.6) ทำนาเป็นอาชีพหลัก (ร้อยละ 39.6) และทำการเกษตรแบบในครัวเรือน (ร้อยละ 91.0) มีรายได้เฉลี่ยต่อปี ต่ำกว่า 50,000 บาท (ร้อยละ 77.6) และไม่มีอาชีพอื่นนอกเหนือจากการทำการเกษตร (ร้อยละ 88.8) มีจำนวนพื้นที่ทำการเกษตรต่ำกว่า 5 ไร่ (ร้อยละ 41.8) ส่วนมากพื้นที่ที่ใช้สำหรับทำการเกษตรเป็นของตนเองหรือบุคคลในครอบครัว (ร้อยละ 82.1)

กลุ่มขยันทำงาน มีลักษณะเด่นต่อไปนี้อย่างสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม ได้แก่ รักการอ่านและงานอดิเรก หนีสินเป็นเรื่องธรรมดาและต้องชำระ กินอยู่อย่างห่วงใยสุขภาพ รักงาน ทุ่มเทให้กับงาน และมีลักษณะเด่นต่อไปนี้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ได้แก่ ตามแฟชั่น โดยกลุ่มนี้มีลักษณะรองต่อไปนี้ค่อนข้างสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม ได้แก่ ชอบการเมือง หัวสมัยใหม่-วัตถุนิยม สนใจติดตาม-เผยแพร่ข่าวสารชุมชน มองเศรษฐกิจในแง่ดี ชอบงานสังคม ติดตาม-รับรู้ข่าวสารบ้านเมือง นิยมสินค้าทันสมัย รักครอบครัว และมีลักษณะรองต่อไปนี้ค่อนข้างต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ได้แก่ ทะเยอทะยาน ไม่ใส่ใจปัญหาสังคม นักช้อป อนุรักษ์นิยม ชอบเลี้ยงโชค ชอบแบรนค์เนม

กลุ่มที่ 5 กลุ่มนักช้อปหัวสมัยใหม่

กลุ่มเกษตรกรมีจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.1 อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 36-50 ปี (ร้อยละ 48.6) เป็นเพศชาย ร้อยละ 60 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 40 ส่วนมากมีสถานภาพแต่งงาน (ร้อยละ 65.7) มีสมาชิกในครอบครัวจำนวน 3-4 คน (ร้อยละ 51.4) การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 48.6) ส่วนมากเลี้ยงสัตว์ (ร้อยละ 42.9) ซึ่งเป็นการทำการเกษตรโดยเป็นผู้ประกอบการเอง (ร้อยละ 57.1) มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 150,001-200,000 บาท (ร้อยละ 31.4) ส่วนมากมีอาชีพอื่นที่ทำนอกเหนือจากการเกษตรคือ อาชีพค้าขายหรือทำธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 40.0) โดยมีจำนวนพื้นที่สำหรับการเกษตร 31-50 ไร่ (ร้อยละ 31.4) และพื้นที่ที่ใช้สำหรับทำการเกษตรส่วนมากจะเป็นของตนเองหรือคนในครอบครัว (ร้อยละ 94.3)

กลุ่มนักช้อปหัวสมัยใหม่ มีลักษณะเด่นต่อไปนี้อยู่มากกว่าค่าเฉลี่ยรวม ได้แก่ ตามแฟชั่น นักช้อป หัวสมัยใหม่-วัตถุนิยม นิยมสินค้าทันสมัย ชอบงานรีนเรจันเทจ รักการอ่านและงานอดิเรก ชอบการเมือง รักกีฬา ทะเยอทะยานไม่ใส่ใจปัญหาสังคม โดยกลุ่มนี้มีลักษณะรองต่อไปนี้ค่อนข้างสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม ได้แก่ ผู้นำความคิด มั่นใจในตนเอง สนใจสังคมและการเมือง คนดีที่มองโลกในแง่ดี ชอบแบรנדเนม ไม่ทำตามกฎหมาย ชอบไปเที่ยวพักผ่อนและรักครอบครัว วัตถุนิยม ทุ่มเทให้กับงาน ชอบเสียงโชค ชอบความบันเทิง สนใจการเมือง ชอบชมรมสมาคม ใช้เหตุผลในการตัดสินใจซื้อ และมีลักษณะรองต่อไปนี้ค่อนข้างต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ได้แก่ ไม่สนใจการเมือง ชอบแต่งบ้านรักความเป็นระเบียบเรียบร้อย

กลุ่มที่ 6 กลุ่มหัวสมัยเก่า วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม

กลุ่มเกษตรกรมีจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2 มีอายุระหว่าง 36-50 ปี (ร้อยละ 60.4) ส่วนมากเป็นเพศชาย (ร้อยละ 93.8) มีสถานภาพแต่งงาน (ร้อยละ 100) มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5-6 คน (ร้อยละ 43.8) มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า (ร้อยละ 56.3) มีอาชีพหลักทางการเกษตรคือ ปลูกพืชสวนผลไม้ (ร้อยละ 54.2) โดยส่วนมากทำการเกษตรแบบในครัวเรือน (ร้อยละ 56.3) ซึ่งกลุ่มเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยต่อปี 100,001-150,000 บาท (ร้อยละ 33.3) ส่วนมากไม่มีอาชีพอื่นนอกเหนือจากการทำการเกษตร (ร้อยละ 62.5) มีพื้นที่ทำการเกษตร 31-50 ไร่ (ร้อยละ 70.8) ส่วนมากพื้นที่ที่ใช้สำหรับทำการเกษตรเป็นพื้นที่ซึ่งเป็นทั้งของตนเอง และมาจากการเช่าพื้นที่เพื่อทำเกษตร (ร้อยละ 55.3)

กลุ่มหัวสมัยเก่า วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม มีลักษณะเด่นต่อไปนี้อยู่มากกว่าค่าเฉลี่ยรวม ได้แก่ อนุรักษ์นิยม ชอบเสียงโชค รักการอ่านและงานอดิเรก ใช้ชีวิตอยู่กับดวงและโชคชะตา ใช้เหตุผลในการตัดสินใจซื้อ ชอบงานสังคม และมีลักษณะเด่นต่อไปนี้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ได้แก่ เป็นผู้นำความคิดมั่นใจในตนเอง ชอบการเมือง ชอบไปเที่ยวพักผ่อนและรักครอบครัว นิยมสินค้าทันสมัย หัวสมัยใหม่-วัตถุนิยม

กลุ่มที่ 7 กลุ่มพอใจในตนเอง

กลุ่มเกษตรกรมีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8 มีอายุระหว่าง 36-50 ปี (ร้อยละ 55.3) ส่วนมากเป็นเพศชาย ร้อยละ 73.7 และเพศหญิง ร้อยละ 26.3 สถานภาพแต่งงาน (ร้อยละ 78.9) มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน (ร้อยละ 68.4) มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า (ร้อยละ 60.5) อาชีพทางการเกษตรส่วนใหญ่คือ เลี้ยงสัตว์ (ร้อยละ 28.9) โดยจะรับจ้างทำการเกษตรให้ผู้ประกอบการ (ร้อยละ 55.3) รายได้เฉลี่ยต่อปี ต่ำกว่า 50,000 บาท และส่วนมากไม่มี

อาชีพอื่นที่ทำนอกเหนือจากการเกษตร(ร้อยละ 52.6) มีพื้นที่ทำการเกษตรต่ำกว่า 5 ไร่ (ร้อยละ 71.1) โดยเป็นของตนเองหรือบุคคลในครอบครัว (ร้อยละ 79.5)

กลุ่มพอใจในตนเอง มีลักษณะเด่นต่อไปนี้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ได้แก่ สนใจติดตาม-เผยแพร่ข่าวสารชุมชน นิยมสินค้าทันสมัย ใช้ชีวิตอยู่กับดวงและโชคชะตา หนีสินเป็นเรื่องธรรมดาและต้องชำระ สนใจการเมือง โดยกลุ่มนี้มีลักษณะรองต่อไปนี้ค่อนข้างสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม ได้แก่ ไม่สนใจการเมือง มองเศรษฐกิจในแง่ดี และมีลักษณะรองต่อไปนี้ค่อนข้างต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ได้แก่ มองพ่อค้าในแง่ร้าย ชอบแต่งบ้านรักความเป็นระเบียบเรียบร้อย ชอบเสียงโชค นักชื้อป รักกีฬา ชอบชมรมสมาคม เป็นผู้นำความคิดมั่นใจในตนเอง ชอบงานรื่นเริงบันเทิง ชอบการเมือง ใฝ่หาความรู้ วัตถุนิยม ตามแฟชั่น ใช้เหตุผลในการตัดสินใจซื้อ หัวสมัยใหม่-วัตถุนิยม

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน พะเยา และเชียงราย โดยการนำข้อคำถามด้านกิจกรรม ความสนใจและความคิดเห็น มารวมกันเพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็น และสามารถแบ่งกลุ่มเกษตรกรตามตัวประกอบของลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิตได้ กลุ่มกิจกรรม 13 กลุ่ม กลุ่มความสนใจ 11 กลุ่ม และกลุ่มความคิดเห็น 14 กลุ่ม ตามลำดับ ซึ่งผลการวิจัยทำให้เราได้ทราบว่าเกษตรกรแต่ละคนมีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันออกไปเนื่องจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว ได้แก่ วัฒนธรรมชั้นทางสังคม กลุ่มอ้างอิงและครอบครัว และปัจจัยในด้านปัจเจกบุคคล ซึ่งได้แก่ ค่านิยมและบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลด้วย และสามารถจัดกลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน พะเยา และเชียงราย ที่วิเคราะห์ด้วย Cluster Analysis ได้ 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 กลุ่มใฝ่รู้ ใฝ่ใจการศึกษา กลุ่มที่ 2 กลุ่มรักความบันเทิง ไม่ใส่ใจข่าวสาร กลุ่มที่ 3 กลุ่มมุ่งเน้นแต่ตนเอง ไม่สนใจสังคมรอบข้าง กลุ่มที่ 4 ขยันทำงาน กลุ่มที่ 5 กลุ่มนักชื้อปหัวสมัยใหม่ กลุ่มที่ 6 หัวสมัยเก่า วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม กลุ่มที่ 7 พอใจในตนเอง

เมื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาเกี่ยวกับผลการศึกษาของวิวัฒน์ สันนิธิลาวัณย์ (2547) ที่ศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในจังหวัดปทุมธานี พบว่าการศึกษานี้ สามารถจัดรูปแบบการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในจังหวัด เชียงใหม่ ลำพูน พะเยา และเชียงราย ได้ 7 กลุ่ม ในขณะที่การศึกษานี้ของวิวัฒน์ สันนิธิลาวัณย์ (2547) จัดรูปแบบการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในจังหวัดปทุมธานีได้ 11 กลุ่ม ดังแสดงในตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 แสดงการเปรียบเทียบกลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตตามขนาดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตของ เกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน พะเยา และเชียงราย	ขนาดกลุ่ม ตัวอย่าง (คน)	กลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตของ เกษตรกรในจังหวัดปทุมธานี	ขนาดกลุ่ม ตัวอย่าง (คน)
กลุ่มใฝ่รู้ ใฝ่ใจการศึกษา*	136	กลุ่มวิถีชีวิตแบบไทยเดิม***	99
กลุ่มขยันทำงาน**	134	กลุ่มหัวสมัยใหม่ใช้จ่ายมีเหตุผล พอใจสังคมตนเอง	77
กลุ่มหัวสมัยเก่า วิถีชีวิตแบบ ดั้งเดิม***	48	กลุ่มไม่พอใจในตนเอง	70
กลุ่มพอใจในตนเอง	38	กลุ่มจริงจังกับชีวิต**	37
กลุ่มนักช้อปหัวสมัยใหม่	35	กลุ่มมีความสุขกับชีวิต	37
กลุ่มมุ่งเน้นแต่ตนเอง ไม่สนใจ สังคมรอบข้าง	24	กลุ่มชีวิตสุขสบายและสนใจ พัฒนาชุมชน	19
กลุ่มรักความบันเทิง ไม่ใฝ่ใจ ข่าวสาร	15	กลุ่มผู้รอบรู้แต่ไม่สู้งาน	18
		กลุ่มชุมชนสัมพันธ์ สรรสร้าง ครอบครัว ไม่มัวสังสรรค์*	12
		กลุ่มนำสมัยรักความสนุก	12
		กลุ่มชีวิตสงบสุขไม่วัตถุนิยม	10
		กลุ่มไม่ใฝ่รู้ไม่สู้งาน	9

หมายเหตุ : กลุ่มที่มีสัญลักษณ์เหมือนกัน (*, **, ***) มีลักษณะใกล้เคียงกัน

กลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตของการศึกษานี้ กลุ่มที่มีขนาดตัวอย่างมากที่สุดเป็นอันดับแรกคือ กลุ่มใฝ่รู้ ใฝ่ใจการศึกษา (โดยมีลักษณะเด่นคือ เป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญต่อการศึกษา เป็นนักช้อป ไม่สนใจการเมือง ชอบไปเที่ยวเพื่อพักผ่อนและรักครอบครัว ใฝ่หาความรู้ ชอบเลี้ยงจิ้งจก รักการอ่านและงานอดิเรก) ซึ่งมีลักษณะสอดคล้องกับกลุ่มชุมชนสัมพันธ์ สรรสร้างครอบครัว ไม่มัวสังสรรค์ ในการศึกษาของวิวัฒน์ สันนิธิลาวัณย์ (2547) (ซึ่งมีลักษณะเด่นคือ ไม่สังสรรค์ สโมสรร ไม่สนใจกระแสสังคม ไม่เลือนลอย สร้างครอบครัวใฝ่หาความรู้) โดยกลุ่มนี้ในการศึกษาของวิวัฒน์ สันนิธิลาวัณย์ (2547) มีขนาดตัวอย่างไม่มากนักอยู่ในอันดับที่ 8

กลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตที่มีขนาดตัวอย่างมากเป็นอันดับสองคือ กลุ่มชั้นทำงาน (มีลักษณะเด่นคือ เป็นคนรักการอ่านและงานอดิเรก เห็นว่านี่สินเป็นเรื่องธรรมดาและต้องชำระ กินอยู่อย่างห่วงใยสุขภาพ รักงาน ทุ่มเทให้กับงาน) โดยกลุ่มชั้นทำงานนี้มีลักษณะสอดคล้องกับ กลุ่มจริงจังกับชีวิต ในการศึกษาของวิวัฒน์ สันนิธิตาวัณย์ (2547) (ซึ่งมีลักษณะเด่นคือ ไม่สนใจใช้ ชีวิตแบบสงบ ไม่ชอบงานอดิเรก ติดตามผลงานรัฐ ชีวิตไม่ต้องมีสีสัน ไม่พอใจสังคมตนเอง กู้ยืม เป็นเรื่องปกติมีอคติกับพ่อค้าคนกลาง) โดยกลุ่มนี้ในการศึกษาของวิวัฒน์ สันนิธิตาวัณย์ (2547) มีขนาดตัวอย่างอยู่ในอันดับที่ 4

กลุ่มที่มีขนาดกลุ่มตัวอย่างรองลงมา ได้แก่ กลุ่มหัวสมัยเก่า วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม (โดยมี ลักษณะเด่นคือ เป็นพวกอนุรักษนิยม ชอบเลี้ยงโชค รักการอ่านและงานอดิเรก ใช้ชีวิตอยู่กับ ดวงและโชคชะตา ใช้เหตุผลในการตัดสินใจซื้อ) มีลักษณะสอดคล้องกับกลุ่มวิถีชีวิตแบบไทย เดิม ในการศึกษาของวิวัฒน์ สันนิธิตาวัณย์ (2547) (ซึ่งมีลักษณะเด่นคือ หัวอนุรักษนิยม กู้ยืมเป็น เรื่องไม่ปกติและไม่มีอคติกับพ่อค้าคนกลาง วิถีไทยแบบดั้งเดิม) โดยกลุ่มนี้ในการศึกษาของ วิวัฒน์ สันนิธิตาวัณย์ (2547) มีขนาดตัวอย่างมากที่สุดอยู่ในอันดับที่ 1

นอกจากนี้พบว่ากลุ่มพอใจในตนเอง มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มชีวิตสงบสุข ไม่วัตถุนิยม ในการศึกษาของวิวัฒน์ สันนิธิตาวัณย์ (2547) และกลุ่มนักช้อปหัวสมัยใหม่ มีลักษณะใกล้เคียง กับกลุ่มนำสมัยรักความสุข ในการศึกษาของวิวัฒน์ สันนิธิตาวัณย์ (2547)

ซึ่งความแตกต่างของผลการศึกษานี้ และผลการศึกษาของวิวัฒน์ สันนิธิตาวัณย์ (2547) อาจเกิดจากกลุ่มเกษตรกรที่ในการศึกษาทั้งสองมีลักษณะต่างกัน โดยเกษตรกรในการศึกษานี้อาศัย อยู่ในต่างจังหวัด ในขณะที่กลุ่มเกษตรกรในการศึกษาของวิวัฒน์ สันนิธิตาวัณย์ (2547) อาศัยอยู่ใน เขตชานเมืองหลวง ดังนั้น สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่จึงมีความแตกต่างกันมาก ซึ่งอาจส่งผลให้ รูปแบบการดำเนินชีวิตของเกษตรกรใน 2 พื้นที่นี้มีความแตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน พะเยา และเชียงราย มีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันเป็นกลุ่มๆ ซึ่งมีการแสดงออกด้านพฤติกรรมและมีการ บริโภคสินค้าที่แตกต่างกัน ดังนั้น วิธีการดำเนินกลยุทธ์ จึงควรมีความแตกต่างกันตามลักษณะ ของคนในแต่ละกลุ่ม กลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตของเกษตรกรที่มีขนาดของคนในกลุ่มมากที่สุด 2 อันดับแรก และกลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีมากที่สุด 2 อันดับแรก เป็นกลุ่มที่มีความ น่าสนใจสำหรับนักการตลาด ซึ่งมีข้อเสนอแนะในการทำตลาดไปยังเกษตรกรทั้ง 4 กลุ่ม มีดังนี้

กลุ่มไม่รู้ ใสใจการศึกษา

กลุ่มนี้มีขนาดกลุ่มตัวอย่างมากที่สุดคือ 136 คน คิดเป็นร้อยละ 31.6 เป็นกลุ่มอายุ 21-35 ปี มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 50,001-100,000 บาท ซึ่งเป็นวัยรุ่นจนถึงผู้ใหญ่วัยกลางคน เป็นกลุ่มที่เริ่มมีครอบครัวและมีบุตร ให้ความสำคัญต่อการศึกษาแต่ไม่มีโอกาสเรียนสูง จึงฝากความหวังไว้กับบุตรและส่งเสริมให้บุตรเรียนหนังสือในระดับที่สูง ดังนั้น สินค้าที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มนี้ควรเป็นสินค้าสำหรับเด็กเล็ก เช่น อาหารเด็ก ของเด็กเล่น เสื้อผ้า เครื่องเขียน แบบเรียน โดยผลิตภัณฑ์ต้องมีสีสันและรูปแบบหลากหลาย ดึงดูดใจลูกค้า เพื่อให้ลูกค้าสามารถเปรียบเทียบซื้อได้ตามต้องการ สินค้าควรมีราคาปานกลาง เหมาะสมกับคุณภาพสินค้า และร้านค้าควรมีกลยุทธ์ส่งเสริมการตลาด โดยใช้ใบปลิวเพื่อเป็นการโฆษณาสินค้า ร่วมกับการลดราคา การให้ของแถม และการชิงโชคจับรางวัล นอกจากนี้บริการอีกอย่างหนึ่งที่จะสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้ได้ คือ ร้านเช่าวีซีดี เนื่องจากกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่เปิดรับความรู้ข่าวสารและความบันเทิงต่างๆ ซึ่งเป็นการสร้างความอบอุ่นในครอบครัว ความสัมพันธ์อันดี และความบันเทิงให้กับครอบครัว

กลุ่มขยันทำงาน

กลุ่มนี้มีขนาดกลุ่มตัวอย่างมากเป็นอันดับสอง คือ 134 คน คิดเป็นร้อยละ 31.2 และมีอายุระหว่าง 36-50 ปี มีรายได้เฉลี่ยต่อปีต่ำกว่า 50,000 บาท เป็นกลุ่มแรงงาน หุ่นเทให้กับงาน จึงไม่ค่อยมีเวลาออกไปไหน และไม่ตามแฟชั่น สินค้าและบริการที่เหมาะสมกับกลุ่มนี้คือ สินค้าประเภทที่ใช้ประกอบการทำอาหาร เนื่องจากกลุ่มนี้นิยมประกอบอาหารเอง และสินค้าอุปโภคบริโภคทั่วไป เช่น สบู่ ยาสีฟัน น้ำมันพืช ผงซักฟอก ที่ใช้สอยส่วนตัวและใช้ในครัวเรือน โดยสินค้าควรมีขนาด สีสัน คุณภาพ ตรีอี่ห้อยที่หลากหลายเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคที่แตกต่างกัน ราคาควรมีราคาค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง เนื่องจากผู้บริโภคมีกำลังในการซื้อสินค้าต่ำ การโฆษณาสินค้าผ่านทางโทรทัศน์และวิทยุ จะทำให้สินค้าเป็นที่รู้จักและดึงดูดใจผู้ซื้อ และการส่งเสริมการขายโดยใช้พนักงานขาย ณ จุดขาย เพื่อจูงใจและกระตุ้นให้ลูกค้าซื้อสินค้า นอกจากนี้การจำหน่ายผลิตภัณฑ์และอาหารเสริมเพื่อสุขภาพเหมาะสมกับกลุ่มนี้เช่นกัน เนื่องจากเกษตรกรมีการกินอยู่อย่างห่วงใยสุขภาพ โดยอาจจะใช้พนักงานขายตรงเพื่อเปิดการขาย และให้เครดิตผ่อนชำระค่าสินค้าเป็นงวดๆ เนื่องจากกลุ่มนี้เห็นว่าสินเป็นเรื่องธรรมดาและต้องชำระ แม้จะมีรายได้ต่ำ แต่สามารถผ่อนชำระคืนตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ได้

กลุ่มนักช้อปหัวสมัยใหม่

กลุ่มนี้มีขนาดตัวอย่าง 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.1 และเป็นกลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีสูงที่สุดคือ 150,001-200,000 บาท มีกำลังการซื้อมากกว่ากลุ่มอื่น นิยมบริโภคสินค้าทันสมัย ตามสมัยนิยม ดังนั้น เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ สินค้ารุ่นใหม่ และสินค้าไฮเทคโนโลยี เช่น รถยนต์ โทรศัพท์มือถือ โทรทัศน์ เครื่องเสียงโฮมเธียเตอร์ กล้องถ่ายวิดีโอดิจิทัล เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน คอมพิวเตอร์ เคเบิลทีวี ฯลฯ เหมาะสำหรับผู้บริโภคกลุ่มนี้เป็นอย่างมาก ในการซื้อสินค้าแต่ละครั้ง ผู้บริโภคจึงต้องการคำแนะนำ เพื่อพิจารณาก่อนตัดสินใจซื้อ ณ จุดขาย จึงอาจจัดให้มีพนักงานขาย (Personal selling) ที่ทำหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับสินค้า สร้างให้ผู้บริโภคเกิดความพอใจในตัวสินค้า ให้ความสนใจในข้อมูลข่าวสารที่พนักงานเสนอขายนำเสนอและตัดสินใจซื้อในที่สุด นอกจากนี้การส่งแคตตาล็อกสินค้า (Catalog marketing) ในรูปของการส่งไปรษณีย์เป็นรูปเล่มแสดงภาพสินค้า รายละเอียด และราคาของสินค้า ก็สามารถกระตุ้นความต้องการของผู้บริโภคได้ด้วยเช่นกัน โดยอาจจะใช้ร่วมกับกิจกรรมส่งเสริมการขายอื่นๆ เช่น การสะสมแต้มเพื่อรับแลกของรางวัล นอกจากนี้ บริการหลังการขายก็มีความสำคัญเช่นกัน โดยจะทำให้ผู้บริโภครู้สึกประทับใจ สามารถรักษาปริมาณลูกค้าเอาไว้หรือทำให้มีลูกค้าเพิ่มขึ้นได้ด้วยเช่นกัน

กลุ่มหัวสมัยเก่า มีชีวิตแบบดั้งเดิม

กลุ่มนี้มีขนาดกลุ่มตัวอย่าง 48 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2 มีรายได้เฉลี่ยต่อปีก่อนข้างสูงรองลงมา คือ 100,001-150,000 บาท มีลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบอนุรักษ์นิยม ดังนั้น สินค้าที่มีส่วนประกอบหรือทำมาจากวัสดุธรรมชาติ เช่น อาหารหรือขนมไทยที่ห่อด้วยใบตอง อาหารหรือขนมที่มีส่วนผสมของสมุนไพร จะเป็นที่น่าสนใจของกลุ่ม นอกจากนี้ยังนิยมบริโภคสินค้ายี่ห้อเดิมๆ ไม่นิยมสินค้าทันสมัย เช่น สินค้าอุปโภคบริโภคหรือของสดที่ขายตามตลาดร้านค้าตามหมู่บ้าน และรถเร่ขายของในหมู่บ้าน โดยราคาต้องเหมาะสมกับปริมาณและคุณภาพที่ได้รับ เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ใช้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและมักจะเปรียบเทียบราคาสินค้าก่อนที่จะตัดสินใจซื้อ